

ške in Karpatske Ukrajine. Imenovanje omenjenega generala je izzvalo v ukrajinskih krogih presenečenje ter toliko nejevoljo, da je predsednik avtonomne ukrajinske vlade dr. Vološin proti temu imenovanju brzojavno ugovarjal pri predsedniku osrednje vlade Beranu in predsedniku republike dr. Hachi. Z ozirom na nejevoljo rusinskega ljudstva general Prhalo svoje mesto kot minister ni nastopil in se je vrnil v Prago.

Volitve v Karpatski Ukrajini. Volitve v avtonomni deželni zbor Karpatske Ukrajine bodo 12. februarja. Izvoljenih bo 32 poslancev.

Madžarski zunanji minister obiskal Berlin. V minulem tednu se je mudil madžarski zunanji minister Czaky dva dni v Berlinu. Sprejel ga je kancler Hitler. Imel je več posvetovanj z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, maršalom Göringom, Hitlerjevim namestnikom Hessom in z raznimi drugimi nemškimi vodilnimi osebnostmi. Vsi pogovori so potekali v duhu popolnega soglasja in poglobitve prijateljstva med obema državama.

Dunajski cesarski grad sedež narodno-socialistične stranke. Bivši dunajski cesarski grad Schönbrunn preurejajo za glavni stan narodno-socialistične stranke. Nekdanje sobe in dvorane avstrijskih cesarjev so že določene za bivališče kanclerja Hitlerja, ki bo obiskal Dunaj vsako leto za več dni. Poletni oddih bo izrabil Hitler za bivanje na Solnograškem v gradu Kleesheim, nekdanji prestolici solnograških nadškofov.

Nemški zunanji minister se bo mudil dva dni v Varšavi. Zopetno zблиžanje med Nemčijo in Poljsko, o katerem smo že poročali, je rodilo obisk nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Varšavi. Ribbentrop bo prispel v prestolico Poljske 25. januarja. Obisk bo trajal s posameznimi, sprejemi in političnimi razgovori do 27. januarja.

Novi predsednik nemške državne banke. Kancler Hitler je odstavil dosedanjega več-

Zadnji teden...

Samo do 31. januarja 1939 imate čas, da pridete v seznam onih naročnikov, katerim zavaruje Slovenski gospodar njihovo stanovanjsko hišo v slučaju požara. Pošljite zato pravočasno celoletno naročnino v znesku 32.—dinarjev.

letnega predsednika nemške državne banke dr. Schachta in je bil imenovan na njegovo mesto gospodarski minister dr. Funk, ki je eden najbližjih sodelavcev maršala Göringa, kateri je vodja nemškega štiri-letnega gospodarskega načrta. Beleženo spremembo tolmačijo v tem smislu, da je Nemčija v hudih denarnih težavah.

Nova belgijska vlada. Pod predsedstvom socialista Spaaka je bila preosnovana belgijska vlada, v kateri je sedaj pet socialistov, pet katoličanov, trije liberalci in eden izven strank.

Predsednik francoske republike pojde v London. Predsednik francoske republike Lebrun bo obiskal 21. marca s svojo soprogo London, kjer bo ostal tri dni in bo s tem vrnil lanski obisk angleškega kraljevskega para.

Izgnani judje bodo vendarle dobili zatočišče. Na judse se je spravila skoro vsa Evropa, kateri pa prednjači v tem oziru Nemčija. Dolgo časa je vznemirjalo Nemce in Angleže vprašanje: Kam z izgnanimi judi, katerih se otepa vsakdo v Evropi? Sedaj je prispela iz Amerike vest, da se je vlada republike San Domingo na otoku Haiti, ki je dvakrat tako velika kot Palestina, odločila, da sprejme na svoja še nenaseljena zemljišča 100.000 evropskih judov in drugih izseljencev. Generalni konzul omenjene republike v Londonu je izdelal za izvedbo te naselitve podroben načrt, katerega je že predložil svoji vladi. Načrt predvideva priznanje samoupravnih pravic vseljencem in zagotovila, da jih oblast ne more izgnati s področij republike. Judje bodo zasedli neobljudene predele in si bodo tam zgradili svoje nove domove, vasi ter mesta.

Novice iz španske državljanske vojne

V teku zimske ofenzive in še pred odločilnim pohodom na glavno mesto rdeče Katalonije — Barcelono, so zasedle Francove čete 7500 kvadr. kilometrov katalonskega ozemlja ter so zajele nad 40.000 ujetnikov z ogromnim vojnim materialom. Po podatkih rdeče vlade je v njeni posesti še 12 glavnih pokrajinskih mest, v Francovi pa 38. Nacionalistična Španija obsega 369.672 kvadr. kilometrov s 14 milijoni prebivalcev, rdeča pa 135.588 kvadr. kilo-

metrov z 8 milijoni prebivalcev. Po številnih zmagah je v Kataloniji zmagovita Francova armada na pohodu do končnega cilja v tej pokrajini, na

Barcelono

Da se bo Franco sigurno polastil vse Katalonije z Barcelono, je v prodiranju levo krilo njegove katalonske armade proti mestu Seo de Urgel visoko v Pirenejih. Z zasedbo te postojanke bo presekana zveza s Francijo.

Pravda zaradi bolh

Iz Budimpešte poročajo tole zanimivost: Tamkaj je gostovala cirkuška družba iz Debrecina. Eden izmed te družbe je stanoval pri neki gospe, ki je bila na glasu nenavadno snažne ženske in gospodinje. Gospodinja je vsako jutro čistila stanovanje in trebila mrčes, da je bilo stanovanje vedno čisto. Za pobijanje bolh je porabljala poseben prašek, s katerim je uničila vse bolhe. Ko je nekega jutra iskala bolhe v stanovanju, jih je nekaj odkrila ter jih takoj pokončala s praškom. Zal pa so bile tiste bolhe izvežbane, saj je cirkuški umetnik z njimi nastopal pri predstavah. Čez dvajset bolh je nesrečna ženska tako pokončala in vse so bile izvežbane. Ko je prišel umetnik do-

V mrežah greha

3

Nina se je smehljala. Štefanu se je zdelo, da je še lepša, kakor je zunaj mislil. Občudovaje jo je gledal. Nina je to opazila in bila vesela.

»Jutri zvečer me boste lahko videli, če boste hoteli!« je odvrnila.

»Ali naj sem pridem?« je veselo vzkliknil fant. Srce mu je tako močno utripalo, da se je bal, da mu bo razneslo prsi.

»O, ne! Sem nikakor ne hodite! Prihodnjič vam povem, zakaj ne. Pridite — pridite k mostu. Sedaj pa pojdite! Lahko noč!«

Štefanove noge se niso hotele premakniti. Fant je ko začaran strmел v Nino.

»Nina!« se je zaslíšal iz druge sobe godrnjav ženski glas.

»Da! Takoj!«

Prst je dala na usta. S tem je opomnila Štefana, naj molči. Ko je videla njegovo obotavljanje, je stopila k njemu, ga prijala za glavo in poljubila na čelo.

»Nina!« se je oglasil prejšnji glas. »Kdo je v sobi?«

Dekle je potisnilo Štefana iz sobe ter zaprlo vrata. Fant je ko v sanjah taval proti ulici.

Zrak je bil hladen. Ena stran ulice je bila temna, druga razsvetljena.

Štefan se ni zmenil za okolico.

»Nina Mateskas! Moj Bog! Nina Mateskas!« je ponavljal šepetaje, med tem ko je počasi korakal proti domu.

3.

Štefan skoraj vso noč ni zatísnil očesa. Strmel je v strop in sanjal o Nini in bodočnosti. V duhu je zrl toplo družinsko gnezdo.

Zjutraj je bil ves razigran. Med oblačenjem si je polglasno pel in žvižgal.

Mati ga je začudeno opazovala.

»Danes si pa zelo dobro razporežen,« je pripomnila, ko je v kuhinji sedel za mizo k zajutрку.

»Zakaj ne bi bil! Saj sem mlad in zunaj je pomlad!«

»Da... Ponoči si govoril v spanju.«

»Vročje je bilo, morda radi tega.«

»Ne, ne. Nekaj drugo mora biti vzrok.«

»Kaj?«

»Ne vem. A zdi se mi, da nekaj ne bo v redu. Take občutke imam ko pred očetovo smrtjo. Kakor da bi kaka nesreča prežala na naju.«

Materin obraz je bil rumenkast in poln gub. Štefan je zrl v ta obraz in pomiloval mater, ker je vedel, da ponoči ni mogla spati. A sama si je kriva. Zakaj pa se vznemirja za vsako malenkost...

»Kaj vam je? Morda vas spet muči revmatizem?« je vprašal sočutno.

»Ne. Ni revmatizem kriv. Toda...«

»No, kaj?« ji je segel sin v besedo.

V edini je na pohodu Francov general Valiná, kateri je zavzel važno mesto Cervera in koraka na Manreso, ki je središče katalonske vojne industrije.

Desno od skupine generala Valine hoče armadni zbor prostovoljcev zavzeti mesto Igualada, ki leži v podnožju Montserata (1288 m).

Francov general Solchage, kateri je zavzel važno obmorsko pristanišče Tarrago-

na, koraka ob morski obali naravnost proti Barceloni.

Francovo brodovje je dobilo v Tarragoni izborna obmorsko oporišče in je s tem omogočen napad na Barcelono tudi z morske strani.

Rdeči, kateri so poleg moških poklicali v vojno službo zadaj za fronto vse ženske od 17. do 53. leta, so zgradili okrog Barcelone tretjo in zadnjo katalonsko obrambno črto.

Kako pišejo ...

»Domovina« ne more prikriti svojih tajnih naklonjenosti za opice, ker mnogokrat piše o njih. Saj pa opice to tudi zaslužijo kot »pradedi« človeškega rodu. Darwin-Haecklov krivi nauk uči, da človeški rod izhaja iz opičjega. Ker je ta nauk »Domovini« pri srcu, zato čestokrat objavlja take reči, ki bi mogle biti v prid temu izmišljenemu nauku ter preproste ljudi sprijazniti z vzvišeno mislijo opičjega pokolenja. V zadnji številki hoče »Domovina« svoje bralce prepričati, da imajo tudi opice svoj jezik. Pa še kakšen! V začetku svojega sestavka o opičjem jeziku zabeleži ta »napredni« podeželski list vprašanje nekega nemškega učenjaka, ali morda človeška govorica ne izvira iz govorice živali. V priditev temu vprašanju »Domovina« tako zaključuje svoja izvajanja o opičjem jeziku: »Na zemlji živi še sedaj vrsta divjih človeških plemen, ki tudi ne znajo več kakor s čudnimi goltanskimi zvoki izražati priproste pojme svojega vsakdanjega življenja.« »Domovina« je v svoji občudovanja vredni znanstvenosti ostala dolžna svojim bralcem imena vsa nekaterih iz »vrste divjih človeških plemen«, kojih govorica obstoja samo v proizvajanju »čudnih goltanskih zvokov«. Pomilovanja vredni bralci, ki morajo »goltati« takšno modrost ter se dati pitati s takšno napredno omiko!

»Kmeti list« očita 18. januarja našim kmetom licemerstvo, radi česar je med nji-

mi tu in tam zamrl naravni čut za pravo in nepravo ter se je človek začel polagoma vdajati valu nemorale na gospodarskem, kulturnem in političnem polju. Naj gre, tako moralizuje ta papirnati kmetijec, za čisto neznatno prodajanje jajc, malin ali kakega še bolj skromnega predmeta, ali pa za veliko dobavo lesa, krme ali česa drugega, vedno se žal le prerado zgodi, da ku-

pec ne dobi tega, za kar se je domenil. »Kmeti list« torej očita kmetu lažnivost in krivičnost pri prodaji njegovih pridelkov. Ali ne bi ta čudni »kmeti list« časopis storil bolje in ravnal pravičneje, če bi si malo bolj ogledal kupca kmetijskih pridelkov? Kako pa postopajo mesarji, prekupčevalci in razni kupci s kmetom? Ali mu nudijo pravično ceno? Tu bi bilo mesto, da se »Kmeti list« iznebi svoje moralne pridige. Zakaj to so tisti ljudje, ki je v njih le premnogokrat zamrl naravni čut za pravo in nepravo in ki jih je zajel val nemorale, ker iztiskajo iz kmeta njegove pridelke po najnižji, včasih sramotni ceni. Kdaj pa so se kmetje »Kmetiskemu listu« tako zamerili, da jih obsipuje s tako netemeljenimi očitki ter jih obtožuje hinavstva in klečeplaškega licemerstva? To se je zgodilo 11. decembra, ko so slovenski kmetje pri volitvah odklonili laži-svobodomiselno in naprednjaško JNS-kmetijstvo. Da so prav storili, to dokazuje pisanje »Kmetiskega lista«.

Po krščanskem svetlu

Vedno ostrejši proticerkveni ukrepi. Narodnosocialistični režim v Nemčiji nadaljuje in postruje svoje ukrepe proti krščanstvu in cerkvi. Predvsem sta dve točki, okoli katerih se sedaj osredotočujejo narodnosocialistični napadi: samostani in šole. Odprava samostanov je sedaj na dnevnem redu. Samostani so obdani od vohunov, ki imajo nalogo, da nabirajo obtežilne dokaze, ki služijo oblasti kot pretveza, da se deložirajo (preženejo) redovniki ter pridejo zgradbe in ostala posest v državno last. Kjer so prej stanovali, molili in učili redovniki, se naselijo financarji, orožniki, vojaki ali člani napadalnih in zaščitnih oddelkov. V Innsbrucku je bilo ukinjeno katoliško vseučilišče, ki so ga vodili jezuiti, in zaplenjen velik zavod, kjer so se prej vzgajali in izobraževali dijaki. Zaplenjena so bila tudi posestva opatij Zwettl in Gött-

weig, zaprli so samostan patrov servitov v Innsbrucku, ista usoda tudi čaka opatijo v Wiltenu. Kar se šole tiče, se vedno bolj razkristjanjuje. V vseh šolah je prebran in raztolmačen učencem oblastven odlok, s katerim se učenci osvobojujejo vsake obveze, da bi se morali učiti veronauka in obiskovati službo božjo. Za učence izpod 14 let zadostuje izjava staršev, da ne želijo verskega pouka svojim otrokom, učenci nad 14 let starosti pa odločajo o tej zadevi sami, njih niti starši ne morejo siliti. Učitelji in kateheti ne smejo v tej stvari dati učencem nobenih nasvetov. Župniki ali kateheti ne smejo za prejemanje sv. zakramentov določiti kak dan, ko je šolski pouk, marveč samo takšen dan, ko ni pouka. V nekdanji Avstriji je novi režim odpravil praznik sv. Leopolda, zaščitnika Avstrije, in prelep praznik brezmadežnega

»Nič!« je odkimala mati.

Ni vedela, kako bi mu povedala, zakaj ni mogla spati. Vzdihihla je in nato vprašala:

»Ali boš delal danes popoldne?«

»Da. Saj veste, da rabiva denar.«

»Veliko soboto popoldne? Ob sobotah popoldne je vendar prosto.«

»Da, tako bi moralo biti. Obljubili so nam, a obljubo tudi snedli. Pravijo sicer, da je delo ob sobotnih popoldnevih prostovoljno, toda po nekajkratnem izostanku dobi delavec odpustnico. Tako smo prisiljeni delati, če se nočemo izpostaviti nevarnosti odpusta.«

»Strašni trinogi! Toda videl boš, da bo Bog kaznoval tako nasilje.«

»Sicer pa nič ne de, če popoldne moram delati. Glavno je, da bom ob večerih prost.«

Na Nino je mislil. Čez čas je nadaljeval:

»Če bomo spet morali ob večerih od devetih delati, potem se več ne izplača živeti. Sicer pa sploh nočem dolgo ostati pri tej umazani družbi.«

»A kaj boš storil, Štefan?«

»Naučil se bom angleščine, potem morda dobim zaposlitev v kaki trgovini. In ko bom že imel nekaj prihrankov, bom sam otvoril trgovino.«

»Da, da, to bi bilo lepo. Toda ...«

»Na, toda' ne mislite,« jo je prekinil sin. »Gotovo se mi bo posrečilo.«

Potem je izpil kavo in odšel. Ob sedmih je moral biti v tovarni pri svojem stroju.

Štefan se je ta dan z veseljem lotil dela. Glede žensk še ni imel izkušenj in ta neizkušenost je še povečala čar srečanja z Nino. Do sedaj še nobeno dekle ni naredilo nanj takega vtisa ko ona. Venomer je samo na to mislil, da se je po srečanju z Nino zanj začelo novo življenje.

Tovariš Peter, ki je delal pri sosednjem stroju, je opazil Štefanovo dobro voljo.

»Kako to, da si danes tako židane volje?« je vprašal.

»Nocoj imam ljubavni sestanek!« je odgovoril Štefan.

»S kom?«

»Z dekletom, ki sem ga sinoči prvič videl.«

»Ali je lepa?«

»Ko pravljica kraljica, o kateri sem čital, da so ji ljudje svilo in cvetlice stlali pred noge, da ji ni bilo treba stopiti v blato. Peter, ne moreš si predstavljati njene krasote! Začarala me je. Če bi mi rekla: pojdi, pobij deset ljudi in požgi deset mest, potem bom tvoja žena — bi jo najbrž ubogal.«

Peter se je smejal tovariševi navdušenosti. Spoznal je, da je Štefan začetnik v ljubavnih stvareh.

»Kako se pa imenuje?«

»Nina Mateskas.«

Tovariš se je zarežal.

»Zdi se mi, da jo poznam. V nedeljo ponoči sem jo videl na gasilskem balu. Tudi jaz sem poskusil pri njej srečo, a mi ni uspelo. Povej, kako si začel z njo?«

(Dalje sledi)

mov in ni več našel svojih bolh, se je razjezil ter je v togoti razbil pohištvo svoje gospodinje. Sedaj sta oba pred sodiščem. On toži gospodinjico zaradi svojih bolh, ona pa njega zaradi razbitega pohištva.

Dediči do dvanaajstega kolena

Ze 16 let se vleče v prestolnem mestu Belgije, Bruslju, zapuščinska razprava po Delfini Orlayevi, ki je v svoji oporoki določila, da se imajo večmilijonsko premoženje razdeliti med sorodnike do dvanaajstega kolena. Oblasti so morale v ta namen izgotoviti rodovnik, in to delo je trajalo več let. Ugotovili so, da prihaja v poštev za dedščino 4760 oseb. Med čakanjem na razdelitev dedščine je umrlo že 150 sorodnikov, rodilo pa se je 55 novih upravičencev.